IES ALEXANDRE BÓVEDA

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA	
DEPARTAMENTO:	**LATÍN**
MATERIA:	**GREGO 2º BACHARELATO**
ANO ACADÉMICO:	**2022-23**

ÍNDICE

I. CONTEXTUALIZACIÓN 3

II. 2º GREGO 6

1. INTRODUCCIÓN 6
2. CONTRIBUCIÓN AO LOGRO DAS COMPETENCIAS CLAVE 7
3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS DA MATERIA E COMPETENCIAS CLAVE QUE DESENVOLVEN 14
4. OBXECTIVOS DE ETAPA, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE. ESQUEMA 16
5. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE 22
6. METODOLOXÍA E ACTIVIDADES 33
7. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS 36
8. CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN 37
2. AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS 41

III. 1º Y 2º BAC. PUNTOS COMÚNS 42

1. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE 42
2. PENDENTES. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES 44
3. ORGANIZACIÓN DOS PROCEDEMENTOS QUE LLE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS. 45
4. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE 46
5. TEMAS TRANSVERSAIS 48
6. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS 49
7. TRATAMENTO DO FOMENTO DA LECTURA. 50
11. SEGUIMENTO DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA 56

IV. INFORMACIÓN E PUBLICIDADE 58

I. CONTEXTUALIZACIÓN

O INSTITUTO ALEXANDRE BÓVEDA

1. **Situación:**

O instituto de ensino secundario e bacharelato" Alexandre Bóveda" é un centro público creado no ano 1.975 sito no populoso barrio de Coia da cidade de Vigo.

O Polígono de Coia está ubicado ó S.O. do termo municipal de Vigo a pouca distancia da súa ría, esténdese entre a zona das Travesas e a praia de Samil; a Avda. de Castelao divide o Polígono en dúas zonas independentes; no PXOU do ano l984 a parte norte pasou a pertencer ó barrio de Bouzas.

2. **Centros adscritos**: CEIP Virxe do Rocío, CEIP Seis do Nadal, CEIP Illas Cíes, CEIP de Balaidos.
3. **Ensinanzas que oferta o centro:**

No centro impártense os estudios de ESO e BACHARELATO (nas modalidades científico-técnica, de humanidades e ciencias sociais, e de artes escénicas, música e danza)

4. **Análise socioeconómica e cultural das familias:**

Comezaremos por situar as familias do alumnado polo seu lugar de orixe e residencia, para sabermos ante que tipo de alumnado estamos. Entre os datos sobre o lugar de nacemento e o de residencia existen bastantes paralelismos, destacando o feito de nacer e residir na cidade de Vigo a grande maioria do alumnado. So hai uns poucos nados en Galicia fora de Vigo, outro poucos no resto de España, e os inmigrantes estranxeiros son un número reducido, sendo a maioría de Sudamérica (aínda que hai tamén algún chinés, e algún procedente do este de Europa).

No que respecta á situación socioeconómica tendo en conta os ingresos económicos unha maioría afirma pertencer á clase media, despois estarían os pertencentes á clase media-baixa, á clase baixa e por último á clase media-alta. A profesión maioritaria entre os pais é a de traballador cualificado, á que seguen os traballadores non cualificados, os traballadores autónomos, e outros; o número de parados, habéndoos, non é neste momento moi elevado. Seguen a cumprir, polo

tanto, un papel fundamental no labor educativo dos fillos as nais que nunha porcentaxe elevada son amas de casa, á que seguen as traballadoras non cualificadas, traballadoras cualificadas , traballadoras autónomas, e outras.

En canto ós estudios de pais e nais, son maioría os que teñen titulación da bacharelato, formación profesional ou título universitario (aproximadamente o 65%) fronte aos que teñen titulación en ESO ou EXB, ou non teñen estudios (aproximadamente o 35%).

5. **Lingua máis usual**

O galego segue sendo moi utilizado polos/as avós/avoas, aínda que o castelán xa está un pouco por riba tamén neste sector, máis descende dunha maneira acentuada entre pais e nais e na mocidade. Significativo é tamén o dato de seren practicamente capaces de comprender, falar e escribir en galego, aínda que cren ter máis dificultades que co castelán.

Análise polo miúdo da enquisa:

a) O galego xa non é a primeira lingua para a xeración dos avós dos nosos alumnos e alumnas, aínda que case está á par co castelán . Esta porcentaxe redúcese no dos pais e nais; destaca o número de pais e nais que habitualmente utiliza o castelán.

b) O maioría do alumnado declara que a lingua que aprendeu primeiro foi o castelán, uns poucos castelán e galego, e moi poucos galego. Datos que avalan os últimos estudios de Sociolingüística que consideran alarmante o descenso de poboación galego-falante inicial, e que nos fai ver a importancia que ten a escolarización en galego para as novas xeracións.

c) É así que practicamente todo o alumnado afirma ser capaz de comprender o galego ; menos son os que afirman ser capaces de falalo e escribilo, xa que tenden a usar o castelán en case que todas as súas relación (con pais, irmáns, amigos…)

O DEPARTAMENTO DE LATÍN do IES ALEXANDRE BÓVEDA

Durante o curso **2022-2023** o **Departamento de Latín do IES Alexandre Bóveda** está composto por unha soa profesora con destino definitivo no centro e, polo tanto, xefa do mesmo, **Mª Nieves Jiménez Antolín**, que imparte as seguintes materias:

- Grego en 1º e 2º BAC
- Latín 4º ESO (4ºESO D)
- Latín 1º e 2º BAC

O departamento de Xeografía e Historia impartirá CUCLA en 3º ESO e o departamento de Lingua Castelá latín de 4º ESO (4º ESO B).

II. 2º GREGO

1. INTRODUCCIÓN

A nosa civilización é froito dunha longa tradición que inclúe herdanzas de pobos e culturas moi diversos. Pero, por formar parte da cultura occidental, ten unha débeda esencial coa cultura grega.

A materia de Grego na etapa de Bacharelato ten como primeira finalidade introducir ao alumnado no coñecemento básico da **lingua grega antiga** nos seus aspectos morfolóxicos, sintácticos e léxicos, con obxecto de permitirlle acceder directamente a algúns dos textos orixinais mais importantes da **tradición literaria helénica**, a través dos cales chegou ata nos unha boa parte do denominado legado clásico. **O estudo da lingua e a literatura grega (GREGO II)** serve, ademais, como instrumento idóneo para iniciarse nun coñecemento directo do **pensamento** e a **cultura** grega antiga, que constitúen a base da civilización occidental.

O estudo da lingua grega é **propedéutico** para a aprendizaxe doutras linguas estranxeiras, para aumentar o caudal léxico e a bagaxe cultural do alumnado. Así pois a través do estudo das peculiaridades morfosintácticas do grego antigo e posible chegar a comprender mais profundamente conceptos lingüísticos que resultan esenciais para avanzar no coñecemento e o uso correcto, tanto da lingua propia como doutras estudadas polo alumnado.

Así é como esta materia contribuirá amplamente á consecución de aqueles obxectivos da etapa de Bacharelato que están relacionados co dominio das destrezas lingüísticas, coa toma de conciencia das realidades que sustentan e conforman o mundo no que vive, tanto no aspecto social coma político, artístico, literario, etc..., con a capacidade de adoptar criterios que axuden ó seu análise crítico, e con aqueles que se relacionan coa adquisición de madurez persoal e social e de autonomía.

Ao primeiro curso corresponde a asimilación dos contidos básicos de lingua e de cultura. Ao segundo, a súa consolidación e ampliación, cun tratamento específico da literatura, os xéneros e os autores e autoras, que contribúa a profundar nas raíces gregas da nosa cultura.

A materia de Grego no Bacharelato debe proporcionar ao alumnado unha base lingüística e cultural que lle facilite a orientación e o acceso a carreiras de Humanidades. Por outra banda, debe contribuír á madurez persoal mediante o desenvolvemento das calidades que potencia o humanismo grego, como son o espírito crítico, a curiosidade intelectual, a autorreflexión, etc.

2. CONTRIBUCIÓN AO LOGRO DAS COMPETENCIAS CLAVE

As competencias do currículo establecidas pola normativa básica para o noso sistema educativo son:

a) Comunicación lingüística.

b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

c) Competencia dixital.

d) Aprender a aprender.

e) Competencias sociais e cívicas.

f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.

g) Conciencia e expresións culturais.

Non se pode establecer unha relación exclusiva entre materias e competencias, pois esa relación é transversal, é dicir, ao desenvolvemento dunha competencia contribúese desde todas as materias en maior ou menor medida e, en consecuencia, desde unha materia contribúese ao desenvolvemento de todas as competencias, igualmente.

Así pois, na aprendizaxe por competencias, a materia de Grego desempeña un papel esencial xunto ás demais materias que cursa o alumno. Por outra banda, é evidente que a materia de Grego contribuirá en maior medida ao desenvolvemento de determinadas competencias, polo que é preciso sinalar en que aspectos contribúe o Grego a ese desenvolvemento en cada competencia. Referiremos pois esta contribución aquí de forma xeral.

a) Competencia en comunicación lingüística (CCL)

A competencia en comunicación lingüística debemos vinculala coa práctica social da comunicación, sexa oral ou escrita. Ao desenvolvemento da mesma, a materia de Grego contribúe de forma especial e significativa desde moitos e diferentes contidos e actividades, de modo que os alumnos que cursaron a materia adquiren unha especial

preparación para afrontar con éxito situacións de comunicación oral ou escrita, todo iso desde unha mellora evidente da comprensión formal do acto comunicativo nas súas diferentes modalidades e dunha especial preparación para a motivación e a creación de distintos tipos de mensaxes. A nosa materia achega ao desenvolvemento desta competencia, entre outras contribucións:

- Acceso a textos literarios traducidos como fonte de aprendizaxe e goce.
- Comprensión do compoñente lingüístico da propia lingua e de linguas estranxeiras.
- Comprensión e expresión correcta de textos diversos para unha mellor interacción social.
- Contextualización do acto comunicativo nas súas diferentes modalidades.
- Desenvolvemento de distintos rexistros lingüísticos e a súa correcta aplicación.
- Desenvolvemento da capacidade crítica ante a mensaxe e o seu contido.
- Facilidade para a aprendizaxe de linguas estranxeiras e comunicación oral e escrita nelas.
- Fomento da capacidade creativa lingüística.
- Mellora na comprensión e emisión de mensaxes orais e escritas.
- Preparación para un mellor acceso a diferentes culturas e, en consecuencia, a unha mellor comprensión da diversidade cultural do mundo actual.
- Preparación para un mellor acceso ao coñecemento mediante a lectura de textos orixinais.

b) Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)

A contribución da materia de Grego a esta competencia céntrase en especial en desenvolver aspectos esenciais da formación dos alumnos, como son:

- Desenvolvemento da capacidade crítica e análise razoada de problemas e situacións.
- Capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir e interpretar fenómenos, feitos e situacións en distintos contextos.
- Desenvolvemento de destrezas para a emisión de xuízos razoables e argumentados fundados nos datos que se manexan.
- Fomento de valores relacionados co rigor argumental, a veracidade e a responsabilidade dos xuízos e as conclusións emitidos.

- Desenvolvemento de aspectos de cuantificación de obxectos, relacións e situacións.
- Análise de espazo e forma mediante a interpretación de patróns, elaboración e lectura de mapas, interpretación de obxectos, etc.
- Interpretación de relacións temporais de obxectos e circunstancias.
- Desenvolvemento do pensamento científico.
- Promoción da investigación científica e achegamento aos métodos que lle son propios.
- Desenvolvemento de xuízos críticos sobre o desenvolvemento científico e tecnolóxico ao longo da historia.
- Fomento de destrezas no uso das tecnoloxías.
- Capacidade de transmisión adecuada dos coñecementos mediante o uso correcto da linguaxe propia da materia.

c) Competencia dixital (CD)

Na materia de Grego que se imparte no momento actual, a contribución á competencia dixital é inherente á aprendizaxe da mesma, por canto o emprego das tecnoloxías dixitais convértese nun instrumento imprescindible no proceso de ensino-aprendizaxe da materia. Todo iso coa premisa da súa utilización creativa e crítica. Desta forma, a utilización das tecnoloxías dixitais na materia tradúcese nunha contribución clara ao desenvolvemento desta competencia:

- Coñecemento e emprego das principais aplicacións informáticas relacionadas co acceso á información.
- Fomento do traballo colaborativo.
- Localización de información mediante motores de procura.
- Análise e interpretación crítica da información obtida mediante as tecnoloxías dixitais.
- Capacidade de transformación da información obtida de fontes dixitais e o seu almacenamento en formatos correctos.
- Creación de contidos en distintos formatos (imaxe, texto, audio, etc.).
- Acceso e contribución ao coñecemento de dominio (wiki).
- Presentación de contidos en formatos dixitais e correcta elección da aplicación máis adecuada en función do contido e o receptor da mensaxe.

d) Aprender a aprender (CAA)

A materia de Grego debe contribuír de forma especial ao desenvolvemento desta competencia, potenciando nos alumnos a capacidade de iniciar, organizar e manterse na aprendizaxe; e iso conséguese motivando ao alumno na curiosidade pola materia, de modo que el mesmo senta protagonista da súa aprendizaxe:

- Motivación por aprender.
- Organización e xestión da propia aprendizaxe.
- Coñecemento e autonomía no propio proceso de aprendizaxe.
- Xestión de tarefas: estratexias de planificación, elaboración, supervisión e resultados.
- Capacidade de aprendizaxe en grupo.

e) Competencias sociais e cívicas (CSC)

O traballo e o coñecemento da propia evolución da sociedade grega antiga supoñen unha contribución excelente ao desenvolvemento das competencias sociais e cívicas, máxime nunha sociedade como a actual, tan dinámica e complexa. E iso é así dada a diversidade de situacións e relacións que o estudo da sociedade e a historia de Grecia ofrece ao alumno.

Desta forma, ese estudo e coñecemento contribuirá ao desenvolvemento desta competencia do seguinte modo:

- Capacidade para interpretar situacións e fenómenos sociais.
- Desenvolvemento de actitudes de respecto nas relacións sociais desde o coñecemento da súa diversidade histórica.
- Análise de situacións para a resolución de conflitos.
- Afianzamento de valores democráticos e de participación na sociedade.
- Contribución á mellora das institucións desde o coñecemento da súa historia.
- Conciencia de participación na sociedade actual desde o coñecemento da historia da organización do traballo e das relacións laborais.
- Desenvolvemento de actitudes pola igualdade e a non discriminación entre homes e mulleres e entre diferentes grupos étnicos ou culturais, desde o estudo da súa evolución histórica.
- Comprensión da realidade socioeconómica e de identidade cultural das sociedades actuais desde unha perspectiva histórica e cultural.

- Aprendizaxe crítica de conceptos como cidadanía, Estado, democracia, xustiza e igualdade.
- Respecto reflexivo e crítico ante as diferenzas existentes entre diferentes sistemas de valores.

f) Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

Habemos de ter en conta que esta competencia implica basicamente a capacidade que ten o alumno para transformas as súas ideas en actos. Ao desenvolvemento do proceso que implica esa transformación contribúe a materia de Grego mediante:

- Capacidade para pensar de forma creativa.
- Recoñecemento de actitudes emprendedoras en personaxes históricos.
- Fortalezas e debilidades de diferentes feitos históricos estudados (xestión de recursos, funcionamento de grupos humanos, valores, etc.).
- Capacidade de análise, planificación, organización e xestión de tarefas.
- Comunicación e presentación de proxectos individuais e colectivos.
- Capacidade de autoevaluación.
- Desenvolvemento do criterio propio e autonomía na xestión da aprendizaxe para alcanzar os obxectivos planificados polo alumno.

g) Conciencia e expresións culturais (CCEC)

O coñecemento e o achegamento á sociedade, á cultura, á literatura, á mitoloxía e á arte grega antiga contribúen de maneira especial ao desenvolvemento desta competencia:

- Coñecemento e análise do legado cultural e artístico da Grecia antiga como fundamento de cultura occidental.
- Aprecio e valoración crítica das diferentes manifestacións culturais e artísticas.
- Contribución á capacidade de comprensión e expresión artística do alumno.
- Coñecemento de autores, obras, xéneros e estilos das manifestacións artísticas gregas e o seu influxo ata a cultura e a arte contemporáneo.
- Desenvolvemento de valores relativos á conservación do patrimonio e aprecio pola herdanza cultural e artística.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXES / COMPETENCIAS CLAVE

Estándares de aprendizaxe	Competencias
Bloque 1. Lingua grega	
GR2B1.1.1. Delimita ámbitos de influencia dos distintos dialectos, situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	CCL CD CCEC
GR2B1.2.1. Compara termos do grego clásico e os seus equivalentes en grego moderno, constatando as semellanzas e as diferenzas que existen entre uns e outros e analizando a través destas as características xerais que definen o proceso de evolución.	CCL CAA
GR2B1.3.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.	CCL
Bloque 2. Morfoloxía	
GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	CCL
GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	CCL
GR2B2.2.1. Nomea e describe as categorías gramaticais, sinalando as características que as distinguen.	CCL
GR2B2.4.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.	CCL
GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	CCL
Bloque 3. Sintaxe	
GR2B3.1.1. Recoñece os valores dos casos gregos e os usos dos pronomes en frases e textos propostos.	CCL
GR2B3.2.1. Recoñece os valores das preposicións e identifica os complementos circunstanciais.	CCL
GR2B3.3.1. Coñece, identifica e traduce correctamente os usos modais propios da lingua grega.	CCL
GR2B3.4.1. Recoñece e clasifica oracións e construcións sintácticas.	CCL
GR2B3.5.1. Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes.	CCL
GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	CCL
GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	CCL
GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	CCL
GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	CCL
Bloque 4. Literatura	
GR2B4.1.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios gregos, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	CCL CCEC

Estándares de aprendizaxe	Competencias
GR2B4.2.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura grega.	CMCCT CCEC
GR2B4.2.2. Distingue o xénero literario ao que pertence un texto, as súas características e a súa estrutura.	CCL
GR2B4.3.1. Explora a conservación dos xéneros e os temas literarios da tradición grega mediante exemplos da literatura contemporánea, e analiza o uso que se fixo deles.	CCL CCEC
GR2B4.4.1. Pode establecer relacións e paralelismos entre a literatura grega e a posterior.	CCEC
GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da literatura grega, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	CD CCEC
Bloque 5. Textos	
GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	CCL
GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.	CCL CD
GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	CCL CCEC
GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.	CSC CCEC
GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	CCL
Bloque 6. Léxico	
GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais.	CCL
GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.	CCL
GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e en castelán.	CCL
GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	CCL
GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	CCL
GR2B6.5.1. Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro.	CCL
GR2B6.6.1. Descompón palabras tomadas tanto do grego antigo como da lingua propia, e explica o seu significado.	CCL
GR2B6.6.2. Sabe descompor unha palabra nos seus formantes e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.	CCL

3. CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS DA MATERIA E COMPETENCIAS CLAVE QUE DESENVOLVEN

OBJETIVOS DE GRIEGO II	COMPETENCIAS CLAVE
1. Coñecer os aspectos fundamentais do mundo grego (históricos, culturais, relixiosos, políticos, filosóficos, científicos, etc.) e identificar as principais achegas culturais de Grecia, con especial atención á literatura, e recoñecer os elementos desa herdanza que permanecen no mundo e a cultura actual e consideralos como unha das claves para a interpretación de leste.	- Comunicación lingüística. - Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. - Competencia dixital. - Aprender a aprender. - Competencias sociais e cívicas. - Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. - Conciencia e expresións culturais.
2. Recoñecer os principais valores establecidos pola sociedade grega que se converteron en patrimonio universal, servíndose para iso do comentario de textos gregos seleccionados.	- Competencias sociais e cívicas. - Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. - Conciencia e expresións culturais.
2. Introducirse no coñecemento técnico dos diversos xéneros literarios como creación do mundo grego, apreciar os valores que cada un deles transmite e o seu influxo e pervivencia na literatura universal.	- Comunicación lingüística. - Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. - Competencia dixital. - Competencias sociais e cívicas. - Conciencia e expresións culturais.
4. Identificar a orixe grega do acervo léxico das linguas faladas polo alumnado, o seu influxo na creación dos distintos campos semánticos de diversas disciplinas, así como os principais procedementos de composición e derivación do grego e a súa pervivencia nas linguas modernas.	- Comunicación lingüística. - Aprender a aprender. - Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. - Conciencia e expresións culturais.

5. Coñecer e utilizar os fundamentos morfolóxicos, sintácticos e léxicos da lingua grega e iniciarse na interpretación e tradución de textos de complexidade progresiva, co obxecto de favorecer estratexias de razoamento dedutivo, contraste de hipótese e resolución de problemas lingüísticos.	- Comunicación lingüística. - Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. - Aprender a aprender. - Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
6. Adestrarse en técnicas sinxelas de análise filolóxica mediante a reflexión sobre as unidades lingüísticas e as estruturas gramaticais das distintas linguas.	- Comunicación lingüística. - Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. - Competencia dixital.
7. Analizar e interpretar textos diversos, traducidos e orixinais, mediante unha lectura comprensiva, distinguindo os xéneros literarios, as súas características esenciais e evolución, e analizando a estrutura lingüística, o pensamento e a ideoloxía que neles reflíctese, cunha actitude crítica ante o mundo grego e o mundo actual	- Comunicación lingüística. - Aprender a aprender. - Competencias sociais e cívicas. - Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. - Conciencia e expresións culturais
8. Utilizar e investigar de forma crítica en documentos e fontes variadas de información, co fin de desenvolver técnicas de traballo intelectual que lles permitan profundar de forma individual no coñecemento da lingua e cultura estudadas.	- Comunicación lingüística. - Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía. - Competencia dixital. - Aprender a aprender. - Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
9. Desenvolver o sentimento de pertenza á unidade cultural que é Europa, en cuxa base está o mundo grecolatino, con actitudes de tolerancia e respecto cara aos seus distintos pobos e os doutras zonas do mundo.	- Competencia dixital. - Aprender a aprender. - Competencias sociais e cívicas. - Sentido de iniciativa e espírito emprendedor. - Conciencia e expresións culturais.

4. OBXECTIVOS DE ETAPA, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE. Esquema

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares / Mínimos**	**Compe-tencias clave**
	Bloque 1. Lingua grega			
e f h	B1.1. Dialectos antigos, dialectos literarios e koiné.	B1.1. Coñecer as orixes dos dialectos antigos e literarios, clasificalos e localizalos nun mapa.	GR2B1.1.1. Delimita ámbitos de influencia dos distintos dialectos, situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	CCL CD CCEC
d f	B1.2. Do grego clásico ao grego moderno.	B1.2. Comprender a relación directa entre o grego clásico e o moderno, e sinalar algúns trazos básicos que permiten percibir este proceso de evolución.	GR2B1.2.1. Compara termos do grego clásico e os seus equivalentes en grego moderno, constatando as semellanzas e as diferenzas que existen entre uns e outros e analizando a través destas as características xerais que definen o proceso de evolución.	CCL CAA
d f	B1.2. Do grego clásico ao grego moderno.	B1.3. Recoñecer a evolución da lingua grega ata chegar ao momento actual nos aspectos fonéticos, morfosintáctico e léxico.	GR2B1.3.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.	CCL
	Bloque 2. Morfoloxía			
d e f	B2.1. Revisión da flexión nominal e pronominal: formas menos usuais e irregulares.	B2.1. Identificar, analizar, traducir e efectuar a retroversión de calquera tipo de formas nominais e pronominais.	GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	CCL
d e	B2.2. Revisión da flexión verbal: conxugación atemática. Modos	B2.2. Identificar, conxugar, traducir e efectuar a retroversión	GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario calquera	CCL

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares / Mínimos**	**Compe-tencias clave**
f	verbais.	de calquera tipo de formas verbais.	tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	
d e f	B2.3. Análise morfolóxica.	B2.3. Coñecer as categorías gramaticais.	GR2B2.2.1. Nomea e describe as categorías gramaticais, sinalando as características que as distinguen.	CCL
d e f	B2.3. Análise morfolóxica.	B2.4. Coñecer, identificar e distinguir os formantes das palabras.	GR2B2.4.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.	CCL
d e f	B2.3. Análise morfolóxica.	B2.5. Realizar a análise morfolóxica das palabras dun texto grego.	GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto,detectando ben coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	CCL
	Bloque 3. Sintaxe			
d e f	B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	B3.1. Recoñecer os valores dos casos e os usos sintácticos do sistema pronominal.	GR2B3.1.1. Recoñece os valores dos casos gregos e os usos dos pronomes en frases e textos propostos.	CCL
d e f	B3.1. Estudo pormenorizado da sintaxe nominal e pronominal.	B3.2. Recoñecer os usos das preposicións e dos complementos circunstanciais.	GR2B3.2.1. Recoñece os valores das preposicións e identifica os complementos circunstanciais.	CCL
d e f	B3.2. Usos modais.	B3.3. Coñecer e identificar os usos modais propios da lingua grega.	GR2B3.3.1. Coñece, identifica e traduce correctamente os usos modais propios da lingua grega.	CCL
d e f	B3.3. Tipos de oracións e construcións sintácticas.	B3.4. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións	GR2B3.4.1. Recoñece e clasifica oracións e construcións sintácticas.	CCL

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares / Mínimos**	**Compe-tencias clave**
		sintácticas.		
d e f	B3.4. Oración composta. Formas de subordinación.	B3.5. Recoñecer os nexos subordinantes e os tipos de oracións subordinadas.	GR2B3.5.1. Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes.	CCL
d e f	B3.4. Oración composta. Formas de subordinación.	B3.6. Coñecer as funcións das formas non persoais do verbo.	GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	CCL
			GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	CCL
d e f i	B3.5. Análise, tradución e interpretación de textos.	B3.7. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas da lingua grega en interpretación e tradución de textos de textos clásicos.	GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	CCL
			GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	CCL
	Bloque 4. Literatura			
d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.1. Coñecer as características dos xéneros literarios gregos, os seus autores e obras máis representativas, e as súas influencias na literatura posterior.	GR2B4.1.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios gregos, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	CCL CCEC
d	B4.1. Xéneros literarios:	B4.2. Analizar,	GR2B4.2.1. Realiza eixes	CMCCT

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares / Mínimos**	**Compe-tencias clave**
e h i n	épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	interpretar e situar no tempo textos mediante lectura comprensiva, distinguindo o xénero literario ao que pertencen, as súas características esenciais e a súa estrutura, se a extensión da pasaxe elixida o permite.	cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura grega.	CCEC
			GR2B4.2.2. Distingue o xénero literario ao que pertence un texto, as súas características e a súa estrutura.	CCL
d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.3. Coñecer os fitos esenciais da literatura grega como base da literatura e da cultura europea e occidental.	GR2B4.3.1. Explora a conservación dos xéneros e os temas literarios da tradición grega mediante exemplos da literatura contemporánea, e analiza o uso que se fixo deles.	CCL CCEC
d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.4. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior.	GR2B4.4.1. Pode establecer relacións e paralelismos entre a literatura grega e a posterior.	CCEC
d e h i n	B4.1. Xéneros literarios: épica, historiografía, drama (traxedia e comedia), lírica, oratoria e fábula.	B4.5. Coñecer os autores fundamentais da literatura coas súas obras principais.	GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da literatura grega, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.	CD CCEC
	Bloque 5. Textos			
d e f n	B5.1. Tradución e interpretación de textos gregos.	B5.1. Coñecer, identificar e relacionar os elementos morfolóxicos da lingua grega en interpretación e tradución de textos gregos.	GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	CCL
d e g	B5.2. Uso do dicionario.	B5.2. Utilizar o dicionario e procurar o termo máis apropiado na lingua propia para a tradución do texto.	GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na	CCL CD

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares / Mínimos**	**Compe-tencias clave**
			lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.	
d e f	B5.3. Comentario e análise filolóxica de textos de grego clásico orixinais, preferiblemente en prosa.	B5.3. Realizar a tradución, e a interpretación e o comentario lingüístico, literario e histórico de textos de grego clásico.	GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.	CCL CCEC
a d e h n	B5.4. Coñecemento do contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	B5.4. Coñecer o contexto social, cultural e histórico dos textos traducidos.	GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos previos.	CSC CCEC
d n	B5.5. Identificación das características formais dos textos.	B5.5. Identificar as características formais dos textos.	GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.	CCL
	Bloque 6. Léxico			
d e f	B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.	B6.1. Recoñecer os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e remontalos aos étimos gregos orixinais.	GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais.	CCL
d e f	B6.1. Helenismos máis frecuentes do léxico especializado e común.	B6.2. Identificar a etimoloxía e coñecer o significado das palabras de orixe grega da lingua propia ou de outras, obxecto de estudo de léxico común e especializado.	GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.	CCL
d e f	B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe	B6.3. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego.	GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego e	CCL

	Grego II. 2º de bacharelato			
Obxectivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares / Mínimos**	**Compe-tencias clave**
n	literaria e filosófica.		en castelán.	
			GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	CCL
d e f n	B6.2. Ampliación de vocabulario básico grego: linguaxe literaria e filosófica.	B6.4. Relacionar palabras da mesma familia etimolóxica ou semántica.	GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	CCL
d e f	B6.3. Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.	B6.5. Recoñecer a etimoloxía e evolución das palabras da propia lingua.	GR2B6.5.1. Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro.	CCL
d e f	B6.4. Descomposición de palabras nos seus formantes.	B6.6. Recoñecer e identificar os elementos léxicos e os procedementos de formación do léxico grego, a derivación e a composición, para entender mellor os procedementos de formación de palabras nas linguas actuais.	GR2B6.6.1. Descompón palabras tomadas tanto do grego antigo como da lingua propia nos seus formantes, e explica o seu significado.	CCL
			GR2B6.6.2. Sabe descompor unha palabra e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.	CCL

5. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

5.1TEMPORALIZACIÓN: CONTIDOS E EEA

Neste novo curso académico terase en conta os contidos e os seus EEA non impartidos o ano pasado correspondentes ao terceiro trimestre debido á suspensión das clases no curso pasado como consecuencia da pandemia. Estes contidos impartiranse durante o primeiro trimestre. No segundo e terceiro trimestre impartiranse os contidos de 2º bacharelato. Este ano non se poderá traducir tanto como outros anos.

Os contidos da materia de Grego se presentan na norma distribuídos en sete bloques que recollen os aspectos esenciais da lingua do mundo grego:

- Bloque 1. Lingua grega
- Bloque 2. Morfoloxía.
- Bloque 3. Sintaxe.
- Bloque 4. Literatura.
- Bloque 5. Textos
- Bloque 6. Léxico

Aplicaranse os estándares de aprendizaxe que aparecen no punto catro desta programación para cada un dos contidos descritos máis abaixo.

PRIMEIRA AVALIACIÓN

- Lingua grega: dialectos antigos, do grego clásico ao grego moderno.
- Revisión da flexión nominal e pronominal, e formas menos usuais e irregulares.
- Revisión da flexión verbal. Verbos temáticos.
- **Formas non persoais do verbo: infinitivo e participio.**
- Sintaxe nominal e pronominal (I)
- Sintaxe oracional: oracións coordinadas e oracións subordinadas de relativo.
- **Construcións de participio e infinitivo.**
- **Oracións voz media e pasiva**.
- Uso de preposicións (I)
- Usos do artigo
- Xéneros literarios: épica.
- Tradución e comentario de texto.

- Léxico: Ampliación de vocabulario básico grego: a linguaxe literaria e filosófica; helenismos máis frecuentes do léxico especializado; descomposición de palabras nas súas formantes; etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.

SEGUNDA AVALIACIÓN

- Lingua grega: do grego clásico ao grego moderno.
- Sintaxe nominal e pronominal (II)
- Sistema verbal: modos verbais e aoristo radical.
- Sintaxe oracional: oracións subordinadas substantivas e oracións adverbiais (I); usos modais (I)
- Uso de preposicións (II)
- Xéneros literarios: teatro e historiografía.
- Tradución e comentario de texto.
- Léxico: Ampliación de vocabulario básico grego.

TERCEIRA AVALIACIÓN

- Lingua grega: do grego clásico ao grego moderno.
- Sistema verbal: verbos atemáticos.
- Sintaxe oracional: oracións subordinadas substantivas e oracións adverbiais (II); usos modais (II).
- Uso de preposicións (III)
- Xéneros literarios: lírica, oratoria, fábula.
- Tradución e comentario de texto.
- Léxico: Ampliación de vocabulario básico grego.

➢ ESQUEMA DA TEMPORALIZACIÓN DOS EEA DE 2º BACH

Bloque 1. Lingua grega	TEMPORALIZACIÓN		
	1ºAV	2ºAV	3ºAV
GR2B1.1.1. Delimita ámbitos de influencia dos distintos dialectos, situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica.	X		
GR2B1.2.1. Compara termos do grego clásico e os seus equivalentes en grego moderno, constatando as semellanzas e as diferenzas que existen entre uns e outros e analizando a través destas as características xerais que definen o proceso de evolución.		X	X
GR2B1.3.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.		X	X
Bloque 2. Morfoloxía			
GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	X	X	X
GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán.	X	X	X
GR2B2.2.1. Nomea e describe as categorías gramaticais, sinalando as características que as distinguen.	X	X	X
GR2B2.4.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes.	X	X	X
GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.	X	X	X
Bloque 3. Sintaxe			
GR2B3.1.1. Recoñece os valores dos casos gregos e os usos dos pronomes en frases e textos propostos.	X	X	X
GR2B3.2.1. Recoñece os valores das preposicións e identifica os complementos circunstanciais.	X	X	X
GR2B3.3.1. Coñece e traduce correctamente os usos modais propios da lingua grega.		X	X
GR2B3.4.1. Recoñece e clasifica oracións e construcións sintácticas.	X	X	X
GR2B3.5.1. Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes.		X	X
GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións.	X	X	X
GR2B3.6.2. Coñece, analiza e traduce correctamente as construcións de participio, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.	X	X	X
GR2B3.7.1. Recoñece, distingue e clasifica os tipos de oracións e as construcións sintácticas gregas, relacionándoas con construcións análogas noutras linguas que coñeza.		X	X
GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.	X	X	X

Bloque 4. Literatura			
GR2B4.1.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios gregos, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos.	X	X	X
GR2B4.2.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura grega.		X	X
GR2B4.2.2. Distingue o xénero literario dun texto, as súas características e a súa estrutura.		X	X
GR2B4.3.1. Explora a conservación dos xéneros e os temas literarios da tradición grega mediante exemplos da literatura contemporánea, e analiza o seu uso.		X	X
GR2B4.4.1. Pode establecer relacións e paralelismos entre a literatura grega e a posterior.		X	X
GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da literatura grega, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.		X	X
Bloque 5. Textos			
GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución.	X	X	X
GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a.		X	X
GR2B5.3.1. Aplica os coñecementos adquiridos para realizar comentario lingüístico, literario e histórico de textos.		X	X
GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente.		X	X
GR2B5.5.1. Recoñece a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.		X	X
Bloque 6. Léxico			
GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais.	X	X	X
GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden.	X	X	X
GR2B6.3.1. Explica o significado de termos gregos mediante termos equivalentes en galego.	X	X	X
GR2B6.3.2. Deduce o significado de palabras gregas non estudadas a partir do contexto ou de palabras da súa lingua ou doutras que coñeza.	X	X	X
GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica.	X	X	X
GR2B6.5.1. Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro.	X	X	X
GR2B6.6.1. Descompón palabras tomadas tanto do grego antigo como da lingua propia nos seus formantes, e explica o seu significado.	X	X	X
GR2B6.6.2. Sabe descompor unha palabra nos formantes e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.	X	X	X

5.2GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN DOS EEA

- **A LINGUA GREGA. Estándares de aprendizaxe dos bloques 1, 2, 3.**

Grao mínimo de consecución: 50%

- Revisión da flexión nominal e pronominal. Formas menos usuais e irregulares.
- Revisión da flexión verbal regular. Verbos temáticos e atemáticos. Formas nominais do verbo.
- Afondamento no estudo da sintaxe casual.
- A oración composta. A subordinación: substantiva, adxectiva e adverbial. Construcións de participio e de infinitivo.

Bloque 1. Lingua grega
GR2B1.1.1. Delimita ámbitos de influencia dos distintos dialectos, situando con precisión puntos xeográficos, cidades ou restos arqueolóxicos coñecidos pola súa relevancia histórica. GR2B1.2.1. Compara termos do grego clásico e os seus equivalentes en grego moderno, constatando as semellanzas e as diferenzas que existen entre uns e outros e analizando a través destas as características xerais que definen o proceso de evolución. GR2B1.3.1. Coñece a pronuncia da lingua grega moderna e utiliza algunhas palabras e expresións básicas.
Bloque 2. Morfoloxía
GR2B2.1.1. Recoñece con seguridade e axudándose co dicionario calquera tipo de formas nominais e pronominais, declínaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán. GR2B2.2.1. Recoñece con seguridade e axudándose do dicionario calquera tipo de formas verbais, conxúgaas e sinala o seu equivalente en galego e/ou en castelán. GR2B2.4.1. Identifica e distingue en palabras propostas os seus formantes, sinalando e diferenciando lexemas e afixos, e procura exemplos doutros termos nos que estean presentes. GR2B2.5.1. Sabe determinar a forma, a clase e a categoría gramatical das palabras dun texto, detectando correctamente coa axuda do dicionario os morfemas que conteñen información gramatical.
Bloque 3. Sintaxe
GR2B3.1.1. Recoñece os valores dos casos gregos e os usos dos pronomes en frases e textos propostos. GR2B3.2.1. Recoñece os valores das preposicións e identifica os complementos circunstanciais. GR2B3.3.1. Coñece, identifica e traduce correctamente os usos modais propios da lingua grega. GR2B3.4.1. Recoñece e clasifica oracións e construcións sintácticas. GR2B3.5.1. Recoñece, clasifica, analiza e traduce correctamente os nexos subordinantes. GR2B3.6.1. Identifica formas non persoais do verbo en frases e textos, tradúceas correctamente e explica as súas funcións. GR2B3.7.2. Identifica na análise de frases e textos de dificultade graduada elementos sintácticos propios da lingua grega, relacionándoos para traducilos cos seus equivalentes en galego e castelán.

- **OS TEXTOS GREGOS E A SÚA INTERPRETACIÓN.**

Estándares do bloque 5. Grao mínimo de consecución: 50%

- Interpretación crítica e tradución de textos. A exactitude na expresión lingüística.
- Afondamento na lectura comprensiva e tradución de textos latinos achegándose ao seu contexto social, cultural e histórico.
- Lectura e comentario de obras e fragmentos latinos traducidos relacionados cos diversos xéneros literarios asimilando as súas características formais

Bloque 5. Textos
GR2B5.1.1. Utiliza adecuadamente a análise morfolóxica e sintáctica de textos gregos para efectuar correctamente a súa tradución. GR2B5.2.1. Utiliza con seguridade e autonomía o dicionario para a tradución de textos, e identifica en cada caso o termo máis apropiado na lingua propia en función do contexto e do estilo empregado polo/a autor/a. GR2B5.4.1. Identifica o contexto social, cultural e histórico dos textos propostos, partindo de referencias tomadas dos propios textos e asociándoas con coñecementos adquiridos previamente. GR2B5.5.1. Recoñece e explica a partir de elementos formais o xénero e o propósito do texto.

- **LÉXICO GREGO E A SÚA EVOLUCIÓN. Estándares do bloque 6.**
  Grao mínimo de consecución: 50%

- Ampliación de vocabulario básico grego: a linguaxe literaria e filosófica.
- Helenismos máis frecuentes do léxico especializado.
- Descomposición de palabras nas súas formantes.
- Etimoloxía e orixe das palabras da propia lingua.

Bloque 6. Léxico
GR2B6.1.1. Identifica os helenismos máis frecuentes do vocabulario común e do léxico especializado, e explica o seu significado a partir dos étimos gregos orixinais. GR2B6.2.1. Deduce e explica o significado de palabras da propia lingua ou de outras, obxecto de estudo, a partir dos étimos gregos dos que proceden. GR2B6.4.1. Comprende e explica a relación entre termos pertencentes á mesma familia etimolóxica ou semántica. GR2B6.5.1. Recoñece e distingue cultismos, termos patrimoniais e neoloxismos a partir do étimo grego, e explica as evolucións que se producen nun caso e en outro. GR2B6.6.2. Sabe descompor unha palabra nos seus formantes e coñecer o seu significado en grego, para aumentar o caudal léxico e o coñecemento da lingua propia.

- **LITERATURA. Estándares de aprendizaxe do bloque 4.**
  Grao mínimo de consecución: 50%

- A literatura grega e os xéneros literarios: a historiografía, a oratoria, a poesía épica, a lírica e o teatro. Influencia da literatura latina na literatura posterior. Os xéneros literarios gregos e a súa influencia nas manifestacións posteriores artísticas e literarias.

Bloque 4. Literatura
GR2B4.1.1. Describe as características esenciais dos xéneros literarios gregos, e identifica e sinala a súa presenza nos textos propostos. GR2B4.2.1. Realiza eixes cronolóxicos e sitúa neles autores, obras e outros aspectos relacionados coa literatura grega. GR2B4.2.2. Distingue o xénero literario ao que pertence un texto, as súas características e a súa estrutura. GR2B4.4.1. Pode establecer relacións e paralelismos entre a literatura grega e a posterior. GR2B4.5.1. Nomea autores representativos da literatura grega, encádraos no seu contexto cultural e cita e explica as súas obras máis coñecidas.

5.3 PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DA AVALIACIÓNPROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

1. Análise e síntese de textos literarios relacionados coa cultura grega.
2. Visión e análise de obras plásticas relacionadas co mundo grego clásico.
3. Comparación do mundo grego antigo co actual, en especial co galego.
4. Comprobación da incidencia dos mitos nas palabras, frases, literatura e na arte.
5. Lectura e escritura en grego.
6. Análise dos principais fenómenos fonéticos.
7. Análise morfosintáctica de palabras, frases e textos gregos.
8. Comparación das estruturas morfosintácticas do grego coas demais linguas.
9. Tradución directa e inversa de frases e/ou textos dunha dificultade progresiva sen necesidade da axuda do dicionario/ coa axuda do dicionario.
10. Estudo dun vocabulario básico de "máxima frecuencia".
11. Realización de exercicios de vocabulario nos que o alumno se familiarice coas regras xerais de transcrición, derivación e composición.
12. Dedución de significados a través da relación de palabras da mesma familia.
13. Recompilación de helenismos utilizados en libros de texto de bacharelato ou xornais para unha posterior análise e clasificación.
14. Lectura individual de obras literarias traducidas.
15. Realización de traballos de investigación sobre literatura grega.
16. Exposición oral de traballos.
17. Localización nun mapa de lugares, personaxes, obras artísticas, acontecementos históricos e feitos culturais.

➢ INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

A) Avaliación inicial

Realizarase unha **avaliación inicial** que determine o nivel previo de coñecementos dos alumnos, porque é imprescindible determinar os seus coñecementos sobre morfoloxía, sintaxe, vocabulario, historia e cultura clásica para poder tomar as decisións necesarias sobre a marcha do curso. A **proba** realizada consta de dúas partes:

1. A primeira expón cuestións que nos informarán sobre a comprensión lectora, expresión escrita e os coñecementos gramaticais, léxicos y etimolóxicos dos alumnos.
2. A segunda parte expón cuestións sobre aspectos culturais relacionados coa materia.

B) Avaliación do proceso aprendizaxe

- Na **avaliación ordinaria** a cualificación do proceso de aprendizaxe dos alumnos debe levarse a cabo tendo en conta os seguintes aspectos:

1. Traballo diario.
2. Probas específicas.
3. Tarefas e traballos de investigación, incluíndo as TIC, lectura de libros e/o textos clásicos.

1. Traballo diario

O labor fundamental do profesorado é a observación e o control do traballo diario do alumno mediante:

- Control do traballo na aula e na casa.
- Preguntas frecuentes na aula.
- Seguimento do caderno do alumno.
- Control de asistencia e puntualidade.
- Observación do grao de participación na clase.

Valorarase mediante rexistro de observación a actitude do alumno con respecto:

- á materia
- ós seus compañeiros e ó seu profesor
- ás normas de uso e utilización de recintos e materiais

Deste xeito o profesor e/ou profesora observará as dificultades, os avances ou os erros máis frecuentes dos alumnos e poderá atendelos axeitadamente.

Este departamento considera o traballo diario do alumno como un labor diario de obrigado cumprimento.

2. Probas específicas e obxectivas

As probas, escritas ou orais, recollerán o exposto durante o período correspondente, sen que representen unha dificultade insuperable para o alumno que traballou a cotío.

De xeito habitual faranse **dúas/tres probas escritas por avaliación**, para que exista unha constancia por escrito dunha nota académica. Este tipo de probas teñen como finalidade avaliar ó alumno e axudar ó profesor a programar o avance do curso académico, observando se se van cumprindo os obxectivos comentados nun principio. Todos os resultados académicos destas probas están gardados no libro do profesorado. Asemade, haberá probas das lecturas establecidas para cada trimestre.

Estas probas realizaranse normalmente en horario lectivo, pero non se descarta a posibilidade de realiza-las fóra del, sempre e cando alumnos e profesor, de común acordo, así o decidan.

Valorarase mediante <u>probas</u>:

- Presentación: limpeza, orde, ortografía, caligrafía, puntuación e respecto polas marxes.
- Exactitude e claridade na resolución das respostas.
- Expresión. É fundamental a correcta utilización da lingua vehicular e daráselle especial importancia á riqueza léxica e semántica usada nas respostas. Este criterio establécese de forma positiva: unha mellor expresión significará unha maior valoración.
- Desenvolvemento do exercicio. Resolución axeitada en forma e tempo.

3. Tarefas / Traballos de investigación / Lecturas

É importante que o alumno se achegue á cultura clásica persoalmente, polo que se proporán tarefas, **traballos de investigación** e lectura de libros e/o textos, o que non será sempre posible dentro do horario lectivo.

Valorarase mediante unha <u>rúbrica de produción / proba escrita ou oral</u>:

- A puntualidade na data de entrega prevista.
- A presentación do traballo (oral/escrita, individual/colectiva, incluíndo o formato dixital) e a elaboración persoal.
- A comprensión lectora e a síntese do tema motivo do traballo o de lectura.

➢ Na **avaliación extraordinaria** coa lexislación vixente está previsto un **exame extraordinario** para o alumnado que non acade cualificación positiva na convocatoria de xuño ordinaria. Na data que acorde o centro educativo realizarase un exame escrito, sendo necesario obter unha nota mínima de 5 para superalo.

AVALIACIÓN	PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
Inicial	**PROBA**	Proba escrita con preguntas de carácter xeral sobre o mundo clásico.
Ordinarias	**PROBA/S** **RÚBRICA** **REXISTRO**	Probas escritas e orais Rúbrica de produción Rexistro de Observación
Extraordinaria	**PROBA**	Proba escrita

6. METODOLOXÍA E ACTIVIDADES

O enfoque metodolóxico deberá favorecer a capacidade de **autoaprendizaxe**, de traballar en **equipo** e aplicar os métodos apropiados de **investigación** para seguir aprendendo ao longo da vida.

- Os textos converteranse no punto de partida para traballar simultaneamente os aspectos morfosintácticos da lingua latina, o seu léxico e a súa relación co galego e co castelán, así como os aspectos culturais relacionados cos textos traballados.
- Proporase unha secuencia de traballo axeitada e graduada por medio dunha metodoloxía activa, preferentemente de tipo indutivo-contextual.
- O enfoque irá dirixido a que o alumnado desenvolva e afiance as súas propias técnicas de traballo mediante diversas estratexias.
- Procurarase xerar un clima na aula co que os alumnos sintan a necesidade de participar activamente no proceso de ensinanza-aprendizaxe, asegurándonos de que eses intentos, mesmo se son erróneos, sirvan de estímulo para intentalo de novo.
- Neste senso, crearanse contextos de aprendizaxe e avaliación que comprometan o alumnado e que o leven a planificar e avaliar as súas realizacións, identificando os avances e as dificultades, de cara a autorregular o seu propio e singular proceso de aprender a aprender.
- Promoverase a participación do alumnado en pequenos traballos de investigación, coa orientación precisa para que poida acadar a capacidade de realizar un proxecto de investigación escolar de forma autónoma.
- Atenderase á **diversidade** e observaranse as particularidades concretas de cada alumno. Así haberá un tratamento mediante adaptacións curriculares, se for preciso.
- Promoverase a **utilización das TIC** para informarse, aprender e comunicarse e para utilizar con sentido crítico, como recurso formativo, materiais de procedencia diversa.
- Favorecerase a **cooperación** e a **aceptación mutua** nos traballos en grupo.

➢ ACTIVIDADES

Levaranse a cabo diversos tipos de actividades:

a. **Actividades de presentación-motivación:** Para introducir ao alumnado no tema que se aborda e espertar o seu interese sobre os contidos da unidade, poderá establecerse un pequeno debate a partir dalgún artigo de prensa, noticia, imaxe, texto dun autor clásico, etc., relacionado co tema a tratar, realizar unha tormenta de ideas con preguntas abertas ou analizar e comentar un vídeo relacionado co tema.
b. **Actividades de avaliación de coñecementos previos:** Para obter información acerca de que saben e que procedementos, destrezas e habilidades teñen desenvolvidas os alumnos sobre un tema concreto, pode realizarse un "test de coñecementos previos" co que o profesor pode facerse unha idea de cada alumno e da clase en xeral.
c. **Actividades de desenvolvemento dos distintos contidos:** Coa finalidade de que o alumnado adquira novos coñecementos, empregaranse varios métodos:
    - <u>Método dogmático-maxistral:</u> Para introdución a un tema ou unidade, exposición de temas concretos ou propostas de técnicas de traballo.
    - <u>Método histórico:</u> Para un breve estudio dun tema a través do tempo.
    - <u>Método de proxectos:</u> Para a construción dun traballo sinxelo, incluíndo a fase de deseño, planificación e construción.
d. **Actividades de consolidación:** Para que os alumnos contrasten as novas ideas coas previas e apliquen as novas aprendizaxes, realizarán actividades nas que se traballarán tanto os contidos conceptuais, como os estándares de aprendizaxe e actitudes.
e. **Actividades de síntese-resumo:** Para que o alumnado estableza a relación entre os distintos contidos aprendidos, así como contrastalos cos que xa tiñan, poden elaborar mapas conceptuais sobre os contidos da unidade ou elaborar un resume.
f. **Actividades de reforzo:** Para aqueles alumnos que non alcancen os obxectivos ou que teñen un ritmo de aprendizaxe máis lento deseñaranse actividades destinadas a desenvolver os contidos de reforzo.
g. **Actividades de ampliación:** Para o alumnado que teña un ritmo máis rápido de aprendizaxe realizaranse actividades como a busca de información en outras

fontes das proporcionadas de xeito ordinario na aula sobre algún dos contidos do tema.

h. **Actividades de avaliación:** Son as actividades dirixidas á avaliación formativa e sumativa que non se cubriron polas actividades de aprendizaxe dos tipos anteriores.

Nos distintos temas non será necesario empregar todas estas actividades, senón que haberá que axustalas ás características dos contidos e obxectivos a tratar, e ás características do alumnado.

7. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

O traballo na materia de Grego desenvolverase utilizando os seguintes materiais e recursos:

1) Libro do alumno: sen libro, aínda que se recorrerá, cando se estime oportuno, ao libro utilizado o ano anterior.

2) Outros recursos bibliográficos. Utilizaranse recursos bibliográficos procedentes da Biblioteca do instituto, do departamento de Latín, e da biblioteca de aula, onde trasladamos suficiente material bibliográfico para que en calquera momento da clase poidamos facer calquera clase de busca de información. Son dicionarios, libros de mitoloxía e de temática clásica en xeral, novelas e relatos xuvenís ambientados na Antigüidade Clásica, adaptacións de obras clásicas, etc.

4) Materiais de reprografía. Exercicios, apuntes, ou calquera outro tipo de material elaborado ou seleccionado pola profesora, fotocopiado nas instalacións do centro e entregado aos alumnos.

5) Medios informáticos. Temos asignado o uso da aula TIC unha vez á semana. Ademais, na aula onde se imparten as clases hai un ordenador con conexión á rede. O alumnado ten acceso á páxina web da editorial Anaya, con recursos complementarios para facilitar a súa aprendizaxe.

6) Medios audiovisuais. A aula de clase ten instalado un proxector conectado ao ordenador. Ademais o departamento dispón de vídeos educativos e películas relacionados coa materia.

8. CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

1.1CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Aplicaranse os criterios de avaliación do punto 4 desta programación:

Bloque 1. Lingua grega. B (1.1; 1.2).

Bloque 2. Morfoloxía. B (2.1; 2.2; 2.3; 2.4; 2.5)

Bloque 3. Sintaxe. B (3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.5)

Bloque 4. Literatura grega. B (4.1; 4.2; 4.3; 4.4; 4.5)

Bloque 5. Textos. B (5.1; 5.2; 5.3; 5.4; 5.5))

Bloque 6. Léxico. B (6.1; 6.2; 6.3; 6.4)

Basicamente son os seguintes:

a. Coñecer os dialectos antigos e literarios, clasificalos e localizalos nun mapa.
b. Comprender a relación directa que existe entre o grego clásico e o moderno e sinalar algúns trazos básicos que permiten percibir este proceso de evolución.
c. Coñecer as categorías gramaticais e os formantes das palabras.
d. Realizar a análise morfolóxico das palabras dun texto clásico.
e. Recoñecer e clasificar as oracións e as construcións sintácticas.
f. Relacionar e aplicar coñecementos sobre elementos e construcións sintácticas da lingua grega en interpretación e tradución de textos de textos clásicos.
g. Coñecer as características dos xéneros literarios gregos, os seus autores e obras máis representativas e as súas influencias na literatura posterior.
h. Coñecer os fitos esenciais da literatura grega como base da literatura europea e occidental.
i. Analizar, interpretar e situar no tempo textos, distinguindo o xénero literario ao que pertencen, as características esenciais e a estrutura.
j. Establecer relacións e paralelismos entre a literatura clásica e a posterior.
k. Coñecer, identificar e relacionar os elementos morfolóxicos da lingua grega en interpretación e tradución de textos de textos clásicos.
l. Realizar a tradución, interpretación e comentario lingüístico, literario e histórico de textos de grego clásico.
m. Utilizar o dicionario e buscar o termo apropiado na lingua propia
n. Coñecer, identificar e traducir o léxico grego.

o. Identificar a etimoloxía e coñecer o significado das palabras gregas da lingua propia ou doutras, obxecto de estudo tanto de léxico común como especializado.

p. Recoñecer os elementos léxicos e os procedementos de formación do léxico grego: a derivación e a composición para entender mellor os procedementos de formación de palabras nas linguas actuais.

1.2 CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Ó ser **avaliación continua** e tratarse do estudo dunha lingua, os contidos referidos á lingua, léxico e textos dunha avaliación manteranse na seguinte, resultando así que a cualificación positiva nunha avaliación suporá automaticamente a superación da anterior. Polo tanto, non hai necesidade de exames de recuperación intertrimestrais, senón o lóxico seguimento da evolución do alumno en probas posteriores que darán testemuño da súa recuperación.

Os **criterios de cualificación** utilizados nas avaliacións ordinarias serán os seguintes:

A. **70 % para 1 ou 2 PROBAS ESCRITAS** relacionadas cos EEA correspondentes ós bloques de "lingua grega e interpretación de textos" (bloques 1,2,3,5):
Aplicarase o criterio da **avaliación continua** polo que **non** terán recuperacións intertrimestrais.

B. **20 % para 1 PROBA ESCRITA OU ORAL** relacionada cos EEA dos bloques:

- "Literatura grega" (bloque 4):
- "Léxico" (bloque 6):

C. Redondeo. Farase o redondeo sempre que o alumnado acade un 5 na avaliación e cumpra os seguintes criterios:

1. Traballo na aula e na casa: fai as actividades diarias e defende correctamente as preguntas sobre a materia traballada, e as fai con limpeza e orde nos traballos ou caderno de clase.
2. Interese pola materia: participa con regularidade e/ou fai preguntas.
3. Espírito crítico e construtivo nas súas valoracións.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	NÚMERO	CONTIDOS BLOQUES EEA	CALIFICACIÓN %
A. Probas escritas.	1 ou 2	1ª: Lingua latina 2ª: Lingua latina **Bloques 1, 2, 3, 5,**	70%
B. Proba escrita/oral	1	Literatura e Léxico **Bloques 4 e 6**	20%
C. Rexistro de observación. Traducións e actividades	1	Por avaliación	10%

AVALIACIÓNS	Valoración en%
1ª AVALIACIÓN (nota Xade)	20%
2ª AVALIACIÓN (nota Xade)	30%
3ª AVALIACIÓN (nota Xade)	50%

O aprobado de cada avaliación estará nun 5. O aprobado de cada avaliación estará na superación do 50% dos EEA aplicados en cada apartado.

- Valorarase positivamente na súa nota final de materia a aquel alumnado que aprobara todas as avaliacións.
- **RECUPERACIÓNS:**
  - O alumnado con todas as avaliacións suspensas non terá dereito a facer recuperacións tendo que presentarse en xuño para poder superar a materia.
  - O alumnado que só suspendera a 3º avaliación poderá presentarse a unha recuperación.
  - O alumnado que só aprobara a 3º avaliación: a nota desta avaliación contará o 80% na nota final da materia. O 20% restante corresponderá á media das outras dúas avaliacións. O aprobado da materia estará nun 5.
- **PROBA EXTRAORDINARIA:** en proba escrita seguirá a estrutura dos exames ABAU:

- Tradución: 60%
- A análise gramatical: 15%
- Literatura: 15%
- Léxico: 10%

- **COPIA NOS EXAMES e actividades**: cando se demostre que algún exame, actividade ou traballo foi obxecto de copia, daráselle a cualificación de 0. No caso de sospeita o alumnado será convocado e defenderá o exame, actividade ou traballo diante da profesora.
- **ALUMNADO CON PROBLEMAS PARA ASISTIR A CLASE**: no caso de que o control do traballo diario non poda facerse na aula por causas de forza maior (enfermidade, accidente...) , a avaliación do alumno farase por outros medios. Se é posíbel que o alumnado poda manter o contacto co profesor e traballar na casa, ambos poñeranse de acordo para establecer un método de traballo. O método elixido permitirá ó profesor dar indicacións ó alumno sobre temas concretos coa axuda do libro de texto e plantexar as tarefas e os traballos que considere oportunos. Ademais, permitirá ó alumno realizar ditas tarefas e envialas periodicamente ao profesor, para que este as poda corrixir e observar as dificultades, avances ou erros que poda ter e resolvelos axeitadamente e coa maior rapidez posíbel. Tamén se arbitrarán probas específicas sobre os contidos, que se realizarán no centro ou vía telemática.

  Se todo o comentado anteriormente non é factíbel, haberá que pensar na realización dunha proba única ó final do curso. Esta proba coincidirá no tempo e na forma coa proba final que realicen os compañeiros do seu grupo.

No tocante ós criterios de promoción e titulación, as decisións adoptadas polo centro figuran no Proxecto Educativo do Centro, razón pola que non aparecen neste documento.

9. AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS

Realizarase unha **avaliación inicial** que determine o nivel previo de coñecementos dos alumnos, porque é imprescindible determinar os seus coñecementos sobre morfoloxía, sintaxe, vocabulario, historia e cultura clásica para poder tomar as decisións necesarias sobre a marcha do curso. A **proba** realizada consta de dúas partes:

1. A primeira expón cuestións que nos informarán sobre a comprensión lectora, expresión escrita e os coñecementos gramaticais, léxicos y etimolóxicos dos alumnos.
2. A segunda parte expón cuestións sobre aspectos culturais relacionados coa materia.

Resultado positivo: comezarase cos contidos do curso.

Resultado negativo: dedicaranse varias sesións ao repaso dos contido do ano anterior, realizándose unha proba posteriormente.

O alumnado que non a superase realizará fichas de repaso ata adquirir o mínimo esixible e necesario que lle permita facer fronte aos contidos do novo curso.

III. 1º y 2º BAC. PUNTOS COMÚNS

1. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

Ao finalizar cada trimestre, o docente cubrirá unha folla na que valorará os seguintes indicadores: (RÚBRICA)

PRÁCTICA DOCENTE	**Esacala**			
	1	**2**	**3**	**4**
Realiza a avaliación inicial ao principio de curso para axustar a programación ao nivel dos estudantes.				
Programa semanalmente e diariamente as clases.				
Detecta os coñecementos previos de cada unidade didáctica.				
Revisa os traballos propostos na aula e fora dela.				
Proporciona a información necesaria sobre a resolución das tarefas e como pode melloralas.				
Corrixe e explica os traballos e as actividades, e da pautas para a mellora de seus aprendizaxes.				
Propón novas actividades que faciliten a adquisición de obxectivos cando estes non alcanzaron suficientemente.				
Propón novas actividades de maior nivel cando os obxectivos se alcanzaron con suficiencia.				
Utiliza diferentes técnicas de avaliación en función dos contidos, o nivel dos estudantes...				
Emprega diferentes medios para informar dos resultados aos estudantes e aos pais/nais.				

PROCESO DE ENSINO	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.(na ESO)				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.(na ESO)				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

2. PENDENTES. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

A avaliación dos alumnos **pendentes** da materia de Latín levarase a cabo por medio dos seguintes instrumentos:

- Control do traballo persoal do alumno mediante a **presentación periódica de exercicios** entregados previamente polo profesor. Estes exercicios pretenderán que o alumno profunde na gramática grega e reflexione sobre cuestións relacionadas co léxico e cunha ponderación dun 10%.
- **Elaboración dun tema** relacionado coa cultura. Serán temas que lle permitan ó alumno realizar un traballo de investigación e que condensen gran parte dos contidos culturais que conforman o currículo do curso e cunha ponderación dun 10%.
- Realización dunha **proba escrita** en data fixada de antemán polo Xefe do Departamento e cunha ponderación dun 80%.

No caso de que os exercicios ou o traballo de investigación ou a proba escrita teñan avaliación negativa ou non se presenten, o alumno deberá realizar unha proba final escrita na data establecida no calendario de exames de materias pendentes e cunha ponderación dun 100%.

3. ORGANIZACIÓN DOS PROCEDEMENTOS QUE LLE PERMITAN AO ALUMNADO ACREDITAR OS COÑECEMENTOS NECESARIOS EN DETERMINADAS MATERIAS.

A avaliación de alumnos que non cursaron Grego I e que deben acreditar os coñecementos mínimos da materia de Grego levarase a cabo por medio dos seguintes instrumentos:

- **Cuestionarios** entregados periodicamente polo profesor cunha ponderación do 20% da nota final.
- **Traballo de investigación** cunha ponderación dun 30% da nota final.
- Realización de **dúas probas parciais escritas** en datas fixadas de antemán polo Xefe do Departamento. Estas probas serán eliminatorias pero, se algunha delas non é superada polo alumno, este poderá presentarse á proba final que se realizará antes da avaliación de remate do curso. Estas probas terán unha ponderación do 50% da nota final.

Tanto os cuestionarios como os traballos serán entregados nas datas que indique o profesor. Non se recollerán exercicios nin traballos fóra da data establecida salvo por causas debidamente xustificadas.

No caso de que o alumno non acadase cualificación positiva en xuño tería unha convocatoria extraordinaria para poder acadar os mínimos esixibles e superar a materia.

4. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Cada alumno é **distinto** dos demais. Os seus coñecementos, ideas e crenzas previas son distintos; tamén o son as súas capacidades, os seus ritmos de traballo e o seu estilo de aprendizaxe. Se queremos que todos aprendan non podemos pensar que todos saben o mesmo, adquiren as mesmas capacidades, teñen os mesmos intereses ou a mesma maneira de aprender.

A atención á diversidade debe orientarse a **quen teña dificultades** para acadar os Obxectivos, pero tamén a **quen os supere e poida amplialos** para así axustarmos a Avaliación ás súas necesidades psicolóxicas e educativas. Así, nas nosas actividades intentamos dar cabida ás dúas opcións para combinármolas na aula e para comprometer a todo o grupo no.

Presentamos tarefas para seren realizadas en pequenos **grupos formados por alumnado heteroxéneo** nos que as capacidades de uns poidan ser aproveitadas polos demais.

Atendendo a estas características, procuraremos que a materia de GREGO permita desenvolver ao máximo as capacidades do alumnado que así o demande, e faremos un **seguimento** o máis personalizado posible co fin de que cada quen desenvolva ao máximo as súas potencialidades. Para iso, cando na aula se detecten casos de alumnos ou alumnas que requiran unha atención especial referente ao seu proceso de aprendizaxe ou de comportamento, incorporaranse actividades específicas que permitan a adquisición de aprendizaxes a distinto nivel, informando tamén desta situación ao titor ou á titora correspondente.

Neste senso a metodoloxía que se pensa levar adiante vai ser diversa e estará baseada nos seguintes **criterios**:

1. Alternará o traballo individual e en pequenos grupos.
2. Farase un seguimento diario de alumnos con dificultades.
3. Farase uso de material didáctico próximo ós seus intereses e sobre todo práctico.
4. Non se comparará o alumno co grupo.

En todo momento poderanse facer pequenas adaptacións, se for preciso. Por esta razón vanse seguir unhas **pautas** determinadas de traballo:

- Determinación de que é o que o alumno non consegue facer.
- Determinación dos contidos que hai que traballar e da metodoloxía que hai que usar.
- Comprobación mediante a avaliación de cales foron os obxectivos acadados.

Tamén as **actividades** deberán ser diferenciadas segundo o alumno:

1. Actividades para o aproveitamento de alumnos avantaxados.
2. Actividades con distinto nivel de complexidade, que permitan traballar os mesmos contidos con esixencias distintas.
3. Actividades que lles permitan ós menos avantaxados acadar o máximo e que, sobre todo, lles poidan servir de reforzo ou axuda.

É por isto polo que os materiais didácticos non serán homoxéneos, xa que, aínda que se basean nun libro de texto, moitos temas poden ser elaborados polo propio Departamento.

5. TEMAS TRANSVERSAIS

Os elementos transversais, tales como a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional, traballaranse en todos os temas e en cada un dos estándares de aprendizaxe posibles, posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado sexa o máis completo posible.

Pola súa propia natureza hai unha serie de temas transversais que resultan cómodos para abordarmos dende un punto de vista exclusivamente "clásico". Sen embargo, este Departamento prevé a súa inclusión só en puntos moi concretos e sempre perfectamente relacionados coas características culturais dos textos que en cada caso se traduzan, e se a receptividade do alumnado se amosa permeábel a eles. Son os seguintes:

-**Educación para a Paz e Educación moral e cívica:** o alumnado de Bacharelato terá ocasión, no primeiro trimestre, de comprobar que o mundo clásico adoecía dos mesmos problemas bélicos que o actual, adestrándose en formas de civilización baseadas moitas veces na guerra. Tamén se pode prantexar este tema cando de trata os temas relacionados co sistemas políticos, órganos políticos,...

-**A Educación de igualdade de sexos:** será unha constante de todo o curso, aínda que se tratará máis polo miúdo cando se aborde o mundo da muller da sociedade clásica, o tema do matrimonio e a educación en Grecia.

-**A Educación ambiental:** ó mesmo tempo que se pretende que o alumno recoñeza e identifique no contorno próximo restos arqueolóxicos que se relacionen coas culturas clásicas, promóvese o compromiso persoal para a conservación e o respecto de toda pegada do mundo clásico no ambiente natural. Este tema está relacionado co tema de cultura clásica de vías, edificios públicos,…

-**A Educación para o lecer:** cando se trata o tema do tempo libre en Grecia, ocio e deportes.

6. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

As actividades complementarias e extraescolares deste curso estarán recollidas na dirección web do centro na apartado de **Actividades extraescolares e complementarias.**

Tense pensado, en principio, participar no **Festival de Teatro Escolar**. En cursos pasados foise a Lugo, pero a elección da sede (Mérida, Itálica,...) depende da oferta e, dunha forma moi decisiva, do calendario. Esta actividade está pensada para todo o alumnado de 1º e 2º de Latín e Grego de Bacharelato, e tamén para os grupos de Cultura Clásica do centro.

Tamén se ten pensado aproveitar a viaxe a Madrid que realizan tódolos anos os alumnos de 2º Bacharelato ós museos da capital, para que os alumnos de Grego II podan contemplar *in situ* as vastas coleccións de pintura, escultura, etc... relacionadas coas materias de Clásicas. Esta actividade acostuma ser no segundo trimestre do curso.

E tamén se ten o propósito, coma en cursos anteriores, de participar con todo o alumnado de Latín e Grego, se se pode, no concurso **Odisea** organizado pola sección galega da SEEC.

Por último, hai plena disposición para aproveitar todas aquelas posibilidades que poidan xurdir e que sexan axeitadas ós temas tratados ó longo do curso.

7. TRATAMENTO DO FOMENTO DA LECTURA

Desde esta materia, e tendo en conta o ***plan lector*** do centro, intentaranse levar a cabo propostas de traballo onde xurdan procesos implicados na competencia lectora como os seguintes:

1. Adquirir e consolidar o hábito lector e mellorar a competencia lectora individual: favorecer o uso correcto (oral e escrito) das linguas de ensino-aprendizaxe.
2. Consecución das competencias curriculares: axuda na comprensión lectora de textos (ou outro material complementario) que deben manexar nas tarefas escolares; apropiación do vocabulario específico de cada área.
3. Comprender globalmente (capacidade para identificar a idea principal do texto).
4. Obter información (capacidade para extraer información do texto).
5. Elaborar unha interpretación (capacidade para extraer o significado e realizar inferencias a partir do lido).
6. Reflexionar sobre o contido do texto (capacidade para relacionar o contido do texto cos coñecementos previos).
7. Reflexionar sobre a estrutura dun texto (capacidade de relacionar a forma do texto coa súa utilidade e función).

Para isto, algunhas das actividades propostas poden ser:

- Dedicación á lectura naqueles temas teóricos da materia, de maneira que esa lectura vaia acompañada coa explicación correspondente do profesorado. Posteriormente, o alumnado podería elaborar esquemas, servindo estes como ferramenta de aprendizaxe.
- Lectura de textos recollidos en libros, revistas ou prensa relacionados co mundo clásico.
- Lectura persoal dunha obra da literatura latina traducida e/ou adaptada en cada avaliación.
- Realización de traballos de investigación acerca dos distintos contidos da materia.
- Elaboración dun vocabulario específico das linguas e cultura clásicas.

Dende o Departamento propoñerase, ademais das lecturas obrigatorias xa mencionadas, un **catálogo de libros** axeitados ó nivel lector do alumnado para o fomento da lectura e da curiosidade polo mundo grego. Estes libros serán de lectura voluntaria e poderán ser comentados polos alumnos na clase. Os libros recomendados son os seguintes:

- Pierre FORNI, *Yo, Alejandro,* Anaya
- Litsa PSARAFTI, *La sonrisa de Hécate*, SM
- Alan GIBBONS, *La sombra del Minotauro*, SM
- Imme DROSS, *Ilión y Odiseo*, Salamandra
- Gilliam BRADSAW, *El contador de arena*, Salamandra
- Gilliam BRADSAW, *El faro de Alejandría*, Salamandra
- Arturo PÉREZ, *La civilización griega*, Ed. Anaya
- Raquel LÓPEZ MELERO, *Así vivían en la Grecia antigua*, Ed. Anaya.

Recoméndase ademais a lectura de artigos relacionados co mundo clásico en **revistas de Historia**, tales como *Historia y Vida, Clío, Historia National Geographic,* etc.

Tamén se vai aproveitar o que ofrece o **cine**, unha ferramenta pedagóxica fascinante e un medio audiovisual que promove o desenvolvemento de habilidades sociais, ademais de predispor á reflexión, á análise e ó xuízo crítico, e a crear e a transmitir determinadas actitudes e valores sociais e culturais. Por isto proponse a visualización de películas relacionadas co mundo clásico (catálogo na aula).

8. TRATAMENTO DO FOMENTO DAS TIC

O fomento do uso das TIC será obxectivo da materia de latín, utilizando a rede informática para realizar traballos de investigación e atopar información, empregando todos os recursos multimedia ao noso alcance (CD-ROM, páxinas web...), incentivando no noso alumnado o uso dos recursos informáticos para a presentación dos seus traballos (presentacións en PowerPoint, uso do encerado dixital, da aula TIC, da aula de informática, dos equipos informáticos da biblioteca escolar...) e deixando que a actualidade entre nas aulas a través dos recursos multimedia con contidos relacionados co mundo clásico, a arqueoloxía, a literatura, etc. ... Para acadar estes obxectivos este departamento dedicará **unha hora á semana** a realizar actividades **na aula de informática.**

Trabállase cos alumnos o fomento das TIC, utilizando as seguintes páxinas:

- http://www.culturaclasica.com/ É un sitio en español desenvolvido desde Andalucía por "Agamador & Tiresias". Contén temas de literatura, cultura, relixión, exercicios de lingua, enlaces a outros sitios, moitos mapas moi atractivos, e outros temas, textos clásicos sinxelos adaptados, acceso a un dicionario elemental latino-español, etc
- http://www.luduslitterarius.net/ Páxina con contidos didácticos, existe multitude de xogos e exercicios moi enxeñosos para afianzalos.
- http://www.melchordemacanaz.es/. Páxina con múltiples exercicios, xogos, recursos, contidos.
- http://www.culturaclasica.net/ Moi semellante á anterior. Máis de 25 institutos de Valencia e Castellón desenvolveron esta páxina didáctica que abarca distintos temas de Cultura Clásica como mitoloxía, astronomía, unha cidade romana (Tarragona), a cociña romana, ludoteca con xogos mitolóxicos, fundamentos léxicos, étimos, etc.
- http://recursos.cnice.mec.es/latingriego/Palladium/ Trátase da ferramenta didáctica en español para o ensino secundario máis rica de contidos, de maior interese e que mellor aproveita os recursos electrónicos. Excelente. Ademais da enorme cantidade de contidos didácticos, existe multitude de xogos e exercicios moi enxeñosos para afianzalos. Os exercicios poden gardarse e o profesor pode acceder para comprobar o rendemento do seu alumno.

- http://iessapostol.juntaextremadura.net/latin/anilloclasicas. Dá acceso a sitios web de latín, grego e cultura clásica elaborados en distintos institutos do Estado. Cada sitio ten os seus contidos didácticos, temas, mapas, etc.
- http://www.estudiosclasicos.org/ A Sociedade Española de Estudios Clásicos está elaborando un importante sitio selectivo de recursos. As seccións máis desenvolvidas son as de sociedades asociadas ou delegacións e os museos con imaxes relativas ó mundo antigo: un traballo excelente e de gran interese. Ten seccións de portais e buscadores, textos e autores, museos, bibliografía e imaxes.
- Tamén se pode contar con sitios web, webquest, blogs e plataformas educativas como a seguinte:
- http://www.anmal.uma.es/anmal/recursos. É un sitio que recolle moitos enlaces sobre os recursos do mundo clásico na Rede. Feito por profesores da Universidade de Málaga, a través del pódese acceder a un número grande de sitios interesantes academicamente. Proporciona enlaces con foros de discusión sobre o ensino do latín e do grego, enciclopedias e dicionarios *on-line*, etc.: sitio imprescindible para un estudoso da antigüidade.
- www.blogoteca.com/verbavolant/
- IES"San Tomé de Freixeiro"- Depart. De Latín- blog: O olmo dos falsos soños
- Os blogs de Fernando Lillo Redonet

9. TRATAMENTO DO FOMENTO DA CONVIVENCIA NO CENTRO

A través da materia e tendo en conta o plan de convivencia do centro intentarase:

- Contribuír ao labor de concienciación sobre a importancia dunha axeitada convivencia escolar que permita unha mellor relación ensinanza-aprendizaxe.
- Detectar o antes posible conflitos que poidan xurdir nas aulas para resolvelos de maneira pacífica.
- Establecer normas de funcionamento e organización das clases da materia ou de calquera espazo que se utilice para impartir a materia.
- Motivar ao alumnado para que comece a interiorización da cultura do diálogo e a mediación. Fomentar o respecto entre todos os membros da comunidade e a integración de todos os alumnos/as no centro.
- Fomentar a realización de actividades que potencien o respecto á diversidade.

Se é necesario empregarase a aula de convivencia como medio de solucionar conflitos e corrixir comportamentos.

10. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO PROXECTO LINGÜÍSTICO

As actuacións que se levarán a cabo desde a materia para desenvolver o proxecto lingüístico serán as seguintes:

1. Respectarase a lingua establecida polo proxecto lingüístico para a docencia da materia. Utilizaranse as medidas de apoio e reforzo establecidas para o correcto uso lingüístico educativo, para alcanzar o obxectivo de fomento do plurilingüismo.
2. Adoptaranse medidas para que o alumnado con insuficiente dominio das linguas poida seguir con aproveitamento as ensinanzas que se lle imparten.
3. Colaborarase nas actividades organizadas para a dinamización da lingua galega.

11. SEGUIMENTO DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

Para seguir o axeitado desenvolvemento da programación durante o curso, polo menos unha vez na avaliación hase recoller expresamente no libro de actas do departamento unha valoración acerca do desenvolvemento da programación. Nela indicarase se a programación se está a desenvolver segundo estaba previsto ou non e os seguintes indicadores:

VALORACIÓN DA PROGRAMACIÓN	1	2	3	4
1. Adecuación do deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos a partir dos elementos do currículo.				
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Adecuación da secuenciación dos estándares para cada unha das unidades, temas ou proxectos.				
5. Adecuación do grao mínimo de consecución fixado para cada estándar.				
6. Asignación a cada estándar do peso correspondente na cualificación.				
7. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.				
8. Asociación de cada estándar cos elementos transversais a desenvolver.				
9. Fixación dunha estratexia metodolóxica común para todo o departamento. [Só para ESO e bach.].				
10. Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
11. Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
12. Adecuación do libro de texto (no caso de que se use).				
13. Adecuación do plan de avaliación inicial deseñado, incluídas as consecuencias da proba.				
14. Adecuación da proba de avaliación inicial, elaborada a partir dos estándares.				
15. Adecuación do procedemento de acreditación de coñecementos previos [Só para determinadas materias de 2º bacharelato].				
16. Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.				
17. Adecuación dos criterios establecidos para a recuperación dun exame e dunha avaliación.				
18. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación final. [Só para ESO e bacharelato].				
19. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación extraordinaria. [Só para ESO e bach].				
20. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento de materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]				
21. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación desas materias pendentes. [Só para ESO e bacharelato]				
22. Adecuación dos exames, tendo en conta o valor de cada estándar.				
23. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares.				
24. Adecuación das medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE.				
25. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				

26. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos.				
27. Adecuación dos mecanismos para informar ás familias sobre os criterios de promoción.				
28. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.				
29. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
30. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				

IV. INFORMACIÓN E PUBLICIDADE

A información estará na aula virtual, na web do centro e a comunicación se realizará través do correo electrónico.

VIGO, 22 de setembro de 2022

Mª de las Nieves Jiménez Antolín

XEFA DO SEMINARIO DE LATÍN

IES ALEXANDRE BÓVEDA. CURSO 2022 - 2023